

Doplňující návrhy poslankyně Doc. MUDr. Milady Emmerové, CSc. k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č.111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony – tisk 372

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o pomoci v hmotné nouzi

ČL.I

1. Vkládá se nový bod 1, následné body se přečíslují. Nový bod 1 zní: V § 2 odstavci 3 se na konec textu doplňuje věta druhá, která zní: „**U osob starších 70 let se za vážnou újmu na zdraví považuje též ztráta bydlení.**“.

Zdůvodnění:

Připravovaná reforma sociálního systému má odstranit existující nedokonalosti a také zvýšit jeho funkčnost a efektivitu. V souladu s těmito principy se navrhuje zkvalitnit dikci zákona o ustanovení garantující seniorské populaci dostupnost bydlení, kterou je český stát ze zákona povinen této sociální skupině zajistit. Jde o naplnění ústavního pořádku České republiky ve kterém je právo na bydlení seniorům garantováno Ústavou. A to prostřednictvím Evropské sociální charty a dalších mezinárodních dokumentů, které ČR ratifikovala. Hovořím o ztrátě nájemního práva a o exekuci na vyklizení bytu z důvodu neplacení nájemného a dalších služeb souvisejících s bydlením po dobu tří měsíců z důvodu nedostatečných příjmů, respektive vysokých nákladů na bydlení. Např. v hl.m.Praze dosahují náklady na bydlení již 77 procent penze u jednočlenných domácností. Vystěhování staršího člověka na ulici má z důvodu věku charakter vážné újmy na zdraví až přímého ohrožení života. Realizovaný výzkum „O dostupnosti přiměřeného nájemního bydlení seniorů v hlavním městě Praze“ prokázal, že tento jev existuje v řádu desítek až stovek případů! Obdobná situace jako v Praze může být též v dalších velkých městech v České republice. Prokázaná existence tohoto jevu zakládá nezbytnost systémového řešení. Vhodným nástrojem je institut systému hmotné nouze, tzv. Mimořádná okamžitá pomoc, který se navrhuje věcně rozšířit také o pomoc seniorským neplatičům nájemného.

2. V nově navrhovaném § 33 odstavci 3 se za konec textu doplňuje věta třetí, která zní: „**Doplatek na bydlení lze přiznat také osobě starší 70 let jejíž příjem po úhradě nákladů na bydlení snížených o příspěvek na bydlení⁽¹²⁾ nedosahuje částky živobytí (§ 24 odst.1 písm.b).**“.

Zdůvodnění:

Navrhuje se odstranit současnou nedokonalost systému pomoci v hmotné nouzi, který je nastaven pouze na příjmy, nikoliv na výdaje základních životních potřeb, tj. i na úhradu bydlení. Pro osamělé seniory a zejména seniorky, kteří nuceně obývají větší než normativně stanovené byty, tj. byty o 38 m² podlahové plochy (obce volnými malometrážními byty nedisponují a také na trhu nájemního bydlení nejsou pro seniory cenově dostupně), je

příspěvek na bydlení nedostatečný až nulový. Osoby pak nedosahují ani částky živobytí a protože mají vyšší příjmy než 1,3 násobku částky živobytí, tak ani na doplatek na bydlení nemají nárok. Důsledkem jsou vysoké náklady na bydlení, tj. 90 i více procent penze, které snižují jeho dostupnost. Anomálii se navrhuje odstranit a pobírání doplatku na bydlení seniorům umožnit.

3. V nově navrhovaném § 35a se v odstavci 2 písmenu d) číslice „75“ nahrazuje číslicí „70“.

Zdůvodnění:

Příjemce starobní penze pobírající doplatek na bydlení je příjmově závislý po celou dobu dožití pouze na své penzi, která je jeho hlavním příjmem. Časově omezené poskytování dávky je u této sociální skupiny věkově diskriminující, což právní řád České republiky zakazuje. Navrhované osvobození od časově omezeného poskytování dávky až od 75 let věku je nedostatečné. Např. střední délka života u mužů je 76 let.

4. Za bod 44 se vkládá nový bod 45, ostatní body se přečíslují. Nový bod 45 zní: V § 37 písmenu a) se na konec textu vkládá další věta, která zní: „**U ztráty bydlení osoby starší 70 let se stanoví k doplnění příjmu do výše úhrady dlužných nákladů na bydlení.**“.

Zdůvodnění:

Exekuce na vyklizení bytu a ztráta nájemního práva z důvodu neplacení nájemného a dalších služeb souvisejících s bydlením po dobu tří měsíců pro nedostatečné příjmy, nebo vysoké náklady na bydlení, má u seniorů charakter vážné újmy na zdraví až přímého ohrožení života. Realizovaný výzkum „O dostupnosti přiměřeného nájemního bydlení seniorů v hlavním městě Praze“ prokázal, že tento jev existuje v řádu desítek až stovek případů. Obdobná situace jako v Praze může být též v dalších velkých městech v České republice. Prokázaná existence tohoto jevu zakládá nezbytnost systémového řešení. Vhodným nástrojem je institut systému hmotné nouze, tzv. Mimořádná okamžitá pomoc, který se navrhuje rozšířit o pomoc seniorským neplatičům nájemného. Zabezpečení dostupnosti bydlení je seniorům garantováno Ústavním pořádkem České republiky.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o sociálních službách

ČL. III

1. Za bod 69 se vkládá nový bod 70, ostatní body se přečíslují. Nový bod 70 zní: V § 115 odstavec 2 zní:

„(2) Při poskytování sociálních služeb působí rovněž dobrovolníci za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem^{44a)} a dobrovolníci s odbornou způsobilostí dle § 110 a § 111.“.

Zdůvodnění:

Znemožňovat dobrovolníkům s předepsanou kvalifikací poskytovat sociální služby klientům zdarma, a to dokonce pod ztrátou akreditace poskytovatele, je v období nedostatku veřejných finančních prostředků neodpovědné a ve vztahu ke kvalifikovaným dobrovolníkům také

diskriminační. Tato realita bohužel existuje a proto se navrhuje z českého právního řádu její odstranění.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o státní sociální podpoře

ČL. V

1. Za bod 9 se vkládá nový bod 10, ostatní body se přečíslojí. Nový bod 10 zní: V § 27 odstavci 1 se na konec textu doplňuje věta druhá, která zní: „**Institut normativních nákladů na bydlení (§26) se nepoužije u domácnosti osamělé osoby starší 70 let.**“.

Zdůvodnění:

Normativní náklady na bydlení definují mimo jiné velikost podlahové plochy pro jednočlennou a dvoučlennou domácnost. A to pro domácnost osamělé osoby 38m² a pro dvoučlennou domácnost důchodců 52 m². Volné malometrážní byty pro přestěhování z větších než normativně stanovených bytů, ale města nenabízejí, kritický nedostatek je v hlavním městě Praze, v Brně a v dalších velkých městech. Senioři bydlící ve větších než normativně stanovených bytech se z důvodu vysokých nákladů na bydlení (v Praze je nájemné až 128 Kč za 1 m² podlahové plochy bytu) přestěhovat chtějí, ale nemají kam, protože cenově dostupné malometrážní byty neexistují. Například jenom v Praze žije v jednočlenných domácnostech osamělých seniorů a zejména senierek ve větších než v normativně stanovených bytech cca 7 000. Z toho s příjmy do 7 500 Kč 4 000. Náklady na bydlení jsou u seniorů bydlících v nájemních bytech nepřiměřeně vysoké a u osamělých seniorů extrémně vysoké. Dle realizovaného výzkumu dosahují v Praze 77 % penze u jednočlenné domácnosti a u seniorů bydlících ve větších než normativně stanovených bytech 90 % a více penze. Situace je neudržitelná, lidé nemají prostředky na uspokojování dalších základních životních potřeb. Z důvodu věku a nedostatku malometrážních bytů se navrhuje uplatnit u výše uvedené věkové skupiny seniorů výjimku. Zabezpečení dostupnosti bydlení je seniorům garantováno Ústavním pořádkem České republiky.

2. V nově navrhovaném § 27a se v odstavci 2 písmenu d) číslice „75“ nahrazuje číslicí „70“.

Zdůvodnění:

Příjemce starobní penze pobírající příspěvek na bydlení je příjmově závislý po celou dobu dožití pouze na své penzi, která je jeho hlavním příjmem. Časově omezené poskytování dávky je u této sociální skupiny věkově diskriminující, což právní řád České republiky zakazuje. Navrhované osvobození od časově omezeného poskytování dávky až od 75 let věku je nedostatečné. Např. střední délka života u mužů je 76 let.